

IV.

Σαν τον ήχο της βάρκας που σύρεται πάνω στην άμμο.

Είχε σουρουπώσει όταν διέσχιζαν τον περιφερειακό της μεγαλούπολης, ο Γιούρι στο τιμόνι τσιτωμένος κι η Ιρίνα δίπλα να λαγοκοιμάται, κουβέντα δεν της έπαιρνε, σ' έφερα στον παράδεισο κι εσύ κοιμάσαι, της πέταξε, μα η Ιρίνα δεν τσίμπησε, την πάτησε μια φορά με τους παράδεισους, τώρα πια δεν πίστευε σε τίποτα, έσφιξε στην αγκαλιά της τη θήκη του βιολιού κι έγειρε κι άλλο το κεφάλι, θα περίμενε την κατάλληλη στιγμή.

Το βαν πάρκαρε σ' ένα πάρκιγκ του περιφερειακού, ο Γιούρι τσακώθηκε με τους πίσω για το σημείο που θα τους κατέβαζε, επέμεναν σώνει και καλά να τους αφήσει μέσα στην πόλη, πάνω στον περιφερειακό θα έδιναν στόχο, τους απείλησε μα δεν σήκωναν κουβέντα, λίγο έλειψε να πιαστούν στα χέρια, στο τέλος υποχώρησε, έβγαλε ένα μούγκρισμα και μπήκε από τη δεύτερη είσοδο, στην πρώτη είχε μπλόκα, τις προάλλες τη γλίτωσε από καθαρή τύχη, τον είχε σώσει η σειράνα ενός πυροσβεστικού.

Μόλις ξεφόρτωσε και τον τελευταίο κοίταξε το ρολόι του, σε πέντε ωρίτσες θα είμαστε στη πρωτεύουσα, τα βάσανά σου τελειώνουν, η Ιρίνα πάλι δεν απάντησε, το παιζε κοιμισμένη, παραξενεύτηκε όταν συνειδητοποίησε ότι το βαν έκοβε ταχύτητα, μα αμέσως πήρε την απάντηση, θα πεταχτώ για σιγάρα μονολόγησε ο Γιούρι, αυτό ήταν και το μοιραίο λάθος του, τώρα η Ιρίνα είχε όλες τις πληροφορίες και θα μπορούσε να εκτιμήσει σωστά την κατάσταση, να παίξει με τα δευτερόλεπτα.

Έκανε στα γρήγορα μια ανίχνευση του χώρου, το περίπτερο απείχε κοντά στα τριάντα μέτρα, θα έτρεχε στην αντίθετη κατεύθυνση και θα χωνόταν στον πεζόδρομο, έτσι θα ήταν αναγκασμένος να την κυνηγήσει ανάμεσα σε κόσμο, πέρασε το λουρί του σάκου της στον έναν ώμο και του βιολιού στον άλλο, ή τώρα ή ποτέ, είπε, κι όλα έγιναν όπως τα είχε υπολογίσει, μόνο τα τελευταία λόγια του δεν είχε προβλέψει.

- Που θα πας; Όπου και να πας πάλι σ' εμένα θα ρθεις.

Από μικρή φανταζόταν τον εαυτό της να τριγυρνά χωρίς σκοπό σε μια άγνωστη πόλη, της έκαναν εντύπωση οι πολλές εκκλησίες που συναντούσε στο διάβα της, σ' όλη την επικράτεια της δικής της χώρας δεν πρέπει να υπήρχαν τόσες, είχε διαβάσει πως η πόλη αυτή ήταν κάποτε κοσμοπολίτικη και πολυεθνική, μα στο διάβα της δεν απάντησε ούτε συναγωγή, ούτε τζαμί, μόνο ένα παλιό χαμάμ που είχε μετατραπεί σε μουσείο, πόσο θα θελε να μπορούσε να επισκεφτεί τα μουσεία της,

αυτή την ώρα το μόνο αξιοθέατο ήταν το βραδινό μποτιλιάρισμα στους δρόμους, όλοι βιάζονταν να φτάσουν κάπου, ακόμα και οι τουρίστες που κυκλοφορούσαν σε μεγάλα μπουλούκια, αποφάσισε να το παίξει κι αυτή τουρίστρια. Πρώτο αξιοθέατο ο σταθμός των υπεραστικών λεωφορείων, στη διαδρομή είχε ακούσει τους συμπατριώτες της να λένε πως στο σιδηροδρομικό οι μπάτσοι κάνουν συνεχείς ελέγχους, δεν θα έφευγε τώρα για την πρωτεύουσα, φοβόταν μήπως την υποδεχτεί ο Γιούρι, δεν ήταν απ' αυτούς που παραδέχονται εύκολα την ήττα τους, θα μπορούσε να τη βγάλει το βράδυ κάπου πρόχειρα και να φύγει με το πρώτο πρωινό.

Κατέληξε στο κεντρικό πάρκο την ώρα που το ρολόι στο καμπαναριό της εκκλησίας έδειχνε μεσάνυχτα και το φεγγάρι είχε μπλεχτεί στις πυκνές φυλλωσιές μιας βουκαμβίλιας, διάλεξε ένα παγκάκι με λιγοστό φως μα όχι ερημικό, απέναντι της μια παρέα αγοριών και κοριτσιών.

Τα παιδιά συζητούσαν χαμηλόφωνα, ένα από τα αγόρια της έριχνε κλεφτές ματιές, με το που διασταυρώθηκαν τα βλέμματα τους πλησίασε με αργά βήματα στο παγκάκι της, δεν την πείραξε, δεν την ρώτησε πως τη λένε, ούτε και την κάλεσε στην παρέα του, μόνο την παρατηρούσε, η αλήθεια είναι ότι το βλέμμα του ήταν ευγενικό, μα η Ιρίνα αιφνιδιάστηκε, καλά της έλεγε ο Γιούρι εκεί που θα πάει να κρατά το βλέμμα χαμηλά, ιδιαίτερα τους μπάτσους ούτε να διανοηθεί να τους κοιτάζει στα μάτια.

Η Ιρίνα έβγαλε από το σάκο της ένα δερματόδετο βιβλίο και άλλαξε παγκάκι, μα γρήγορα το παράτησε, το φως ήταν δικαιολογία, δεν είχε όρεξη για διάβασμα, άνοιξε τη θήκη του βιολιού. Ξεκίνησε απαλά με το βαλσάκι της επιστροφής και θα συνέχιζε με τα αγαπημένα της κλασσικά μα δεν πρόλαβε, αυτή τη φορά την πλησίασε μια από τις κοπέλες.

- Δεν θέλουμε μουσική εδώ.

Η Ιρίνα δεν είδε κακία στο πρόσωπό της, τον τελευταίο καιρό εκτιμούσε τους ανθρώπους όχι από αυτά που έλεγαν, αλλά από τις συσπάσεις των μυώνων του προσώπου τους και σπάνια λάθευε, μα τώρα κάτι δεν της πήγαινε καλά, το βλέμμα της κοπέλας ήταν παράξενο. Έβαλε το βιολί στη θήκη και μάζεψε το σάκο της μα το κορίτσι την έπιασε απ' το χέρι, δεν σε διώχνουμε, της είπε, απλά δεν θέλουμε μουσική, όπου και να πας είναι επικίνδυνα, οι μπάτσοι τα βράδια οργιάζουν

Προσπάθησε να δώσει μια εξήγηση, δεν ήταν και ότι πιο φυσιολογικό, ήταν κι ένας τρόπος να μη σκέφτεται το αύριο, από δω και πέρα θα ζούσε με τη μέρα, σχέδια πέραν αυτής απαγορεύονται, μόνο έτσι υπήρχε περίπτωση να επιβιώσει, ξαναγύρισε στο κουίζ της, τι είναι αυτή η παρέα που συναντιέται μεσάνυχτα σ' ένα πάρκο και απεχθάνεται τη μουσική, μα απάντηση δεν έβρισκε, ούτε καν υποψίες, ίσως να ήταν λάθος κάποια δεδομένα, καλά της έλεγαν κάποιες φίλες της πως στη Δύση τα πράγματα είναι μπροστά.

Το ασθενοφόρο πάρκαραε αθόρυβα στην άκρη του πάρκου, ένας άνδρας με λευκό περιβραχιόνιο και ιατρικά γάντια μάζεψε τις χρησιμοποιημένες σύριγγες και μοίρασε στα παιδιά τις αποστειρωμένες μιας χρήσης, πρότεινε και στην Ιρίνα μα αυτή από ντροπή ή από αμηχανία αντί για απάντηση του έδειξε το βιολί, δεν κατάλαβε πως και γιατί έκανε αυτή την κίνηση, σαν να ήταν υποχρεωμένη να αιτιολογήσει την άρνησή της, τα παιδιά χάθηκαν ανάμεσα στα δένδρα.

Το πρωί πήρε το τρίτο δρομολόγιο για την πρωτεύουσα, για περισσότερη ασφάλεια, το φάντασμα του Γιούρι την κυνηγούσε ακόμα, στη διαδρομή παρά την ξαγρύπνια της δεν έκλεισε μάτι, η θάλασσα μπαινόβγαινε στο παράθυρο της σε κάθε στροφή του δρόμου, αυστηρή και ακίνητη όταν την έβλεπε από ψηλά, από τις κατάφυτες πλαγιές, ζωηρή και παιχνιδιάρικα, όταν ο δρόμος κατέβαινε παράλληλα στην αμμουδα της, στο βάθος ο ουρανός έσμιγε με τη θάλασσα, αιτία η καταχνιά που σκέπαζε τη γραμμή του ορίζοντα, η μέρα από το πρωί μουντή και μουτρομένη, ότι

έπρεπε για ταξίδι, είχε ακούσει πολλά για τον ήλιο της χώρας της Δύσης, μα δεν την ένοιαζε και πολύ, έτσι και αλλιώς εκείνης της πήγαινε η μουντάδα, ο ήλιος της έφερνε αναστάτωση, σαν να την υποχρέωνε να είναι χαρούμενη, κάτι σαν καταναγκασμός δηλαδή.

Φτάνοντας στο σταθμό της πρωτεύουσας πήρε τις απαραίτητες προφυλάξεις, βγήκε τελευταία, καθυστέρησε ψάχνοντας σκυμμένη κάτω από τη θέση της, κάτι έχασα, δικαιολογήθηκε στον οδηγό, κατεβαίνοντας δεν την σταμάτησε κανείς, μπήκε στο πρώτο ταξί που βρήκε μπροστά της.

Ο ταξιτζής είχε όρεξη για κουβέντα, οι ερωτήσεις του επί παντός επιστητού, η Ιρίνα απαντούσε μονολεκτικά, όταν τη ρώτησε αν προτιμούσε κάποια συγκεκριμένη διαδρομή δεν απάντησε, η σιωπή της ήταν και η αιτία να δει έστω και από μακριά, αρκετά από τα αρχαία μνημεία και τα αξιοθέατα της πόλης, αργότερα θα μάθαινε πως είχε πληρώσει τριπλή ταρίφα, ας είναι, αυτό που την ενοχλούσε περισσότερο ήταν πως έπρεπε να είναι συνέχεια στην τσίτα, να κάνει δεύτερες σκέψεις για το κάθε τι, είσαι αγαθή και καλοπροαίρετη της έλεγε ο Γιούρι, δεν θα επιβιώσεις στις νέες συνθήκες.

Η συνοικία έδειχνε παλιά μα αριστοκρατική, τα πολλά νεοκλασικά επιβεβαίωναν του λόγου το αληθές, τα περισσότερα αναπαλαιωμένα ασφυκτιούσαν στριμωγμένα ανάμεσα στις πανύψηλες πολυκατοικίες, το ταξί σταμάτησε μπροστά στο τριώροφο με τις σκαλιστές μαρκίζες και τα ανάγλυφα αετώματα, τα παράθυρα και των τριών ορόφων ανοιχτά, καλό σημάδι, στάθηκε στην είσοδο και έβγαλε το βιολί από τη θήκη, ήταν ο πιο ενδεδειγμένος τρόπος να κάνει διακριτή αλλά και διακριτική την παρουσία της, ποιος δίνει σημασία σε μια ζητιάνα που βγάζει το ψωμί της.

Ο Νίκος πρώτη μέρα στη δουλειά δεν είχε νου για στατικές μελέτες και υδραυλικά συστήματα, λογάριαζε ακόμα το ταξίδι, μέρα προσαρμογής δικαιολογήθηκε στον προϊστάμενο, επιστρέφοντας στο σπίτι παραδόξως αντί πιάσει το ακορντεόν άνοιξε την τηλεόραση, πάντα έπαιζε γυρνώντας από τη δουλειά, όσο κουρασμένος κι αν ήταν, μαζί με τις νότες έφευγε και η πίεση της μέρας, μα σήμερα υπήρχε λόγος, πρώτη είδηση στο δελτίο η δολοφονία ενός χρηματιστή από την «Ένοπλη Πάλη».

Ήταν η πρώτη εμφάνιση της οργάνωσης, οι αστυνομικοί συντάκτες διέδιδαν πληροφορίες πως είχε δημιουργηθεί από τα κατάλοιπα μιας αριστερής οργάνωσης που είχε διαλυθεί εδώ και χρόνια, το όπλο προερχόταν από τις χώρες του βορρά, τώρα με το πόλεμο το λαθρεμπόριο ήταν στο φόρτε του, η δολοφονία έγινε στις 7.30 το πρωί, την ώρα που το θύμα έβγαινε από το σπίτι του, πέντε σφαίρες από τα πενήντα μέτρα, ο τρομοκράτης πυροβόλησε από την ταράτσα μιας νεόκτιστης οικοδομής, ούτε μια δεν βρήκε το θύμα στο κεφάλι, σύμφωνα με τους ειδικούς της ασφάλειας ο εκτελεστής μάλλον έπιασε όπλο στα χέρια του για πρώτη φορά.

Έκλεισε την τηλεόραση και πέρασε τα λουριά του ακορντεόν στους ώμους, θα ξεκινούσε όπως πάντα με το βαλσάκι της επιστροφής, μα πριν πατήσει την πρώτη νότα αυτή έφτασε στα αυτιά του απρόσκλητη, αδιαφόρησε σαν να ταν κάτι απολύτως φυσιολογικό, μέρος της καθημερινής του ρουτίνας, μα η δεύτερη σκέψη του τον τρόμαξε, έμοιαζε με παραίσθηση, βρήκε δικαιολογία την κούραση και την αϋπνία, μα οι νότες επέμεναν και τα δάχτυλα του ίδρωσαν κολλημένα πάνω στα πλήκτρα, πετάχτηκε στο μπαλκόνι.

Ο Νίκος δεν έπαψε στιγμή να της κρατά το χέρι, το καφέ της πλατείας δεν ήταν ότι καλύτερο για μια τέτοια συνάντηση, μα της το πρότεινε ο ίδιος, αρκετά είχαν μπλεχτεί οι δικοί του στην ιστορία, η κουβέντα τους δεν είχε παύσεις και σιωπές,

κυλούσε σαν χείμαρρος ορμητικός, ανακάλυψαν πως τα δωμάτιά τους στο Imperial ήταν στον ίδιο όροφο, πως είχαν περάσει σχεδόν ταυτόχρονα τα σύνορα, η Ιρίνα τού τα διηγήθηκε όλα εκτός από την ύπαρξη του Γιούρι, όταν η κουβέντα ήρθε στον Αϊντίν, έκρυψε το δάκρυ της.

- Σου μίλησε καθόλου για μένα στο επισκεπτήριο;
- Με ρώτησε αν έχουμε επικοινωνήσει. Αυτό μόνο.
- Και τώρα που τον έχουν;
- Στις φυλακές τύπου D. Είναι φυλακές υψίστης ασφαλείας.
- Θα πρέπει να βρούμε τρόπο να του γράψω.
- Κάθε πράγμα στο καιρό του. Τώρα προέχουν άλλα πράγματα. Θα μείνεις στο σπίτι ενός φίλου μου, έχει πάει διακοπές και μου έχει αφήσει τα κλειδιά.

Τη βρήκε πάλι στο ανοιχτό παράθυρο, η κουρτίνα ανέμιζε σαν προέκταση του κορμιού της και από το στερεοφωνικό ακουγόταν το ίδιο κλασικό κομμάτι, η Ιρίνα τον υποδέχτηκε όπως κάθε μέρα μ' ένα ζεστό χαμόγελο που μόνο η παρουσία του σχημάτιζε στα χείλη της, τι θα έκανα χωρίς εσένα, του ψιθύρισε για μια ακόμα φορά χαρίζοντάς του ένα πεταχτό φιλί.

Ο Νίκος από την πρώτη στιγμή την είχε προτρέψει να μη κυκλοφορεί έξω, το διαμέρισμα ήταν στο κέντρο και οι έλεγχοι καθημερινοί, έτσι κι αλλιώς δεν υπήρχε μέρα που να μην την επισκεφτεί κουβαλώντας τα απαραίτητα τρόφιμα, μα και σπάνιους δίσκους και βιβλία, είδαν μαζί όλες τις παλιές ταινίες που αγαπούσαν και μαγείρεψαν τα πιο εξωτικά φαγητά αναπολώντας τις συναντήσεις τους στο Τριεθνές, μα πιο πολύ έπαιζαν μουσική, κλείνοντας απαραίτητα την βραδιά με το βαλσάκι της επιστροφής.

Η Ιρίνα όταν έκλεισε βδομάδα αποφάσισε να το γιορτάσει, τον έπεισε να επισκεφτούν μαζί όλα τα μνημεία και τα μουσεία της πόλης, μόλις πέρασε μήνας του ζήτησε και να της βρει δουλειά, μα ο Νίκος ούτε να το ακούσει, μόλις βγει η άδεια παραμονής, της το ζέκοψε, έτρεχε από καιρό γι' αυτό και βρισκόταν σε καλό δρόμο, δεν της είχε αναφέρει τίποτα, της το κρατούσε για έκπληξη. Όσο για τον Αϊντίν, δεν μπορούσε να του γράψει, τουλάχιστον για την ώρα, έτσι τον ενημέρωναν από την επιτροπή αλληλεγγύης, αιτία το ειδικό καθεστώς κράτησης.

Ο Νίκος έκλεισε το παράθυρο, τράβηξε την κουρτίνα και με μια ταχυδακτυλουργική κίνηση έβγαλε από τη τσέπη του ένα χαρτί, επίσημο έγγραφο, είπε αφήνοντας να του ξεφύγει ένα πονηρό χαμόγελο.

- Άδεια παραμονής Από σήμερα μπορείς να κυκλοφορείς ελεύθερα.

- Μα πως...

- Ο πατέρας μου έχει γνωριμίες στο υπουργείο Εσωτερικών. Είσαι ευχαριστημένη;

Η Ιρίνα αντί για απάντηση έπεσε στην αγκαλιά του, τι τυχερή μέσα στην ατυχία της, για πρώτη φορά μετά τη σύλληψη του πατέρα της την πλημύρισαν σκέψεις θετικές, ακουμπώντας στο στήρνο του ένιωσε την ανάσα του βαριά, τα σωθικά του σαν να σπαρταρούσαν, σέρνοντας το δάχτυλό της στην παλάμη του σιγουρεύτηκε, τα χέρια του ήταν υγρά, για να τον βγάλει από τη δύσκολη θέση τον ρώτησε για τον Αϊντίν, δεν μπορούσε να του γράψει, στις φυλακές τύπου D η επικοινωνία επιτρέπεται μόνο σε συγγενείς πρώτου βαθμού.

Την άλλη μέρα ο Νίκος επισκέφτηκε τους παλιούς του φίλους, το είχε στο πρόγραμμα από καιρό, μα ήθελε πρώτα να τελειώσει με την άδεια παραμονής, άλλοι τον υποδέχτηκαν κουμπωμένα και άλλοι αναπολώντας τα παλιά, οι περισσότεροι είχαν δρομολογήσει τη ζωή τους, άλλος είχε κάνει λεφτά, άλλος οικογένεια, άλλος έπαιρνε πίσω τα χαμένα χρόνια, μόνο τον Άφαντο δεν μπόρεσε να βρει, τους ρώτησε για το ανώνυμο τηλεφώνημα που τον είχε ειδοποιήσει για τη σύλληψη του Αϊντίν, δεν

είχαν ιδέα, τους πίστεψε, την επομένη έφτασε στο σπίτι του το ανώνυμο γράμμα με το γνωστό γραφικό χαρακτήρα:

Ηλιόλουστη η νύχτα
κι η μαύρη ηλιαχτίδα φώτιζε
το λαμπερό παρελθόν, όσων ζουν
την αυταπάτη της καινούργιας ζωής.
Κι εμείς δεμένοι μόνοι μας στο κατάρτι, αγναντεύουμε
την κόκκινη σημαία να καταδύεται
σε νερά βαθιά.
Και είπαν κάποιοι:
Πολύ κράτησε ο θόρυβος για τον χαμένο αγώνα
κι άλλοι χαμογελούσαν
στον απέραντο ουρανό.

Έξω είχε σκοτεινιάσει μα η Ιρίνα δεν άναψε τα φώτα, την ενοχλούσε ακόμα και το διακριτικό φως του λαμπατέρ, κανονικά θα έπρεπε να είχε φωταγωγήσει το σπίτι και να ετοιμάσει μια μικρή γιορτή, σήμερα έκλεινε ένα χρόνο στην καινούργια της χώρα, δεν είχε παράπονο, στάθηκε τυχερή μέσα στην ατυχία της, είχε βρει και δουλειά, στην αρχή πωλήτρια σε φαστφουντάδικο, τι ειρωνεία, ήταν της ίδιας αλυσίδας με εκείνο που την είχαν απορρίψει όταν είχε ζητήσει δουλειά στη χώρα της, ήταν μια μορφή εκδίκησης κι αυτή, κατόπιν καθηγήτρια σολφέζ σε ωδείο και τώρα τελευταία παρέδιδε μαθήματα πιάνου κατ' οίκον, έτρεχε στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα, ο πιο σύντομος τρόπος για να γνωρίσεις μια πόλη δεν είναι η ευθεία, αυτή η πόλη της έκανε εντύπωση για την ακαταστασία της, παντού προχειρότητα και τσαπατσουλιά, σαν να ετοιμαζόταν να μετακομίσει, μα είχε μια χάρη αυτή η επιπολαιότητά της, την έκανε να μοιάζει με ανεπρόκοπη έφηβη, άκουγε βέβαια πως το μεγάλο έργο θα άλλαζε το χαρακτήρα της, μακάρι, φτάνοντας μέχρι τη στρογγυλή πλατεία ανακάλυψε πως η πλειοψηφία των θαμώνων μιλούσαν τη γλώσσα της, δεν ξαναπάτησε, δεν ήθελε πάρε δώσε με το παρελθόν της, αλλά και κάθε τι που της θύμιζε τη χώρα της, μόνο με τους γονείς της είχε κρατήσει επαφή, ο πατέρας της είχε γλιτώσει τη δίκη και βρισκόταν σε κατ' οίκον περιορισμό.

Επιστρέφοντας στο διαμέρισμα δεν έβαλε μπουκιά στο στόμα, δεν διάβασε, ούτε άκουσε μουσική, δεν είχε όρεξη για τίποτα, έκλεισε τα παντζούρια και άνοιξε την τηλεόραση, όλη την ώρα πηγαينوερχόταν νευρικά πάνω κάτω στο σαλόνι, όταν άκουσε το κλειδί να γυρίζει στην κλειδαριά έβγαλε ένα μορφασμό, άλλοτε αυτός ο ήχος της έφερνε αγαλλίαση, σήμερα ένα βάρος στο στήθος, άναψε το πρώτο τσιγάρο της ζωής της και ρούφηξε με μανία τον καπνό, ο θυμός της ξεχύθηκε ανεξέλεγκτος, μια οργή, ένα χόλιασμα, τον μισούσε.

Η μέρα της είχε πάει στραβά από το πρωί, είχε ξυπνήσει με νεύρα, στον καφέ της έσπασε το φλιτζάνι, ούτε τα κομμάτια δεν μάζεψε και φεύγοντας ξέχασε την άδεια παραμονής, έξω ο χειμώνας στο τέλος του κι η άνοιξη έστελνε τα πρώτα της σημάδια, ποτέ δεν της άρεσε η άνοιξη, της έφερνε πονοκεφάλους.

Μετά τη δουλειά περπάτησε την πόλη αλλάζοντας πάλι διαδρομή, αυτή τη φορά επισκέφτηκε το αρχαιολογικό μουσείο, οι επισκέψεις στα μουσεία πάντα την άδειαζαν, την αλάφρωναν, στη χώρα της τα είχε επισκεφτεί άμπολλες φορές, κάθε φορά που τα βρισκε σκούρα έκανε και την απαραίτητη γύρα, δεν μπορούσε να εξηγήσει το γιατί, ίσως να ταν μια μορφή καταναλωτισμού κι αυτή, είχε πάρει τον δρόμο της επιστροφής όταν στα αυτιά της έφτασε το Asturias του Albeniz, ένα νεαρό ζευγάρι έπαιζε κιθάρα μπροστά σ' ένα αναπαλαιωμένο νεοκλασικό, από τα λίγα που είχαν απομείνει στη δυτική πλευρά του κέντρου της πόλης, τα βήματά της σύρθηκαν

προς τα εκεί, τα παιδιά της χαμογέλασαν και συνέχισαν με De Falla, βρήκε το παίξιμό τους ενδιαφέρον, αν είχε μαζί της το βιολί σίγουρα θα τους συνόδευε, ετοιμάστηκε να τους ζητήσει το αγαπημένο της, το concierto de Aranjuez του Ροντρίγκο, μα το μάτι της έπεσε στην πινακίδα του πρώτου ορόφου, κάτι της θύμιζε, ναι, ήταν ο χαρακτηριστικός λογότυπος της Επιτροπής Αλληλεγγύης, χέρια που ενώνονταν σε μια μεγάλη γροθιά, τον θυμόταν από τα φυλλάδια που έφερνε ο Νίκος στο σπίτι, εκεί πρέπει να ήταν τα γραφεία της.

Ακούμπησε στην ανοιχτή θήκη της κιθάρας όσα χρήματα βαστούσε πάνω της και πέρασε τη σκαλιστή, σε στυλ αρ νουβό, είσοδο του νεοκλασικού.

Ο Νίκος μπήκε αθόρυβα, είχε σκοπό να της κάνει έκπληξη, μα τα σβηστά φώτα τον προβλημάτισαν, όταν την είδε να περιφέρεται στο σαλόνι κρατώντας αδέξια ανάμεσα στα δάκτυλα ένα τσιγάρο αποφάσισε πως η κατάσταση δεν χωρούσε εκπλήξεις, ούτε που γύρισε να τον κοιτάξει, μα κάποτε θα γινόταν κι αυτό, σκάφηκε, τα νεύρα της τελευταία ήταν τεντωμένα, αρπαζόταν με το παραμικρό, θα πρεπε να το περιμένει, ένα χρόνο σε ξένη χώρα χωρίς να ξέρει τι θα της ξημερώσει, το ξέσπασμα ήταν αναμενόμενο, μα τώρα τα βάσανά της τέλειωναν, ίσως καλύτερα που έγινε σήμερα, αυτό που κρατούσε στα χέρια του είχε έρθει την κατάλληλη στιγμή.

- Το διαβατήριό σου, είπε κουνώντας το κόκκινο βιβλιαράκι και άρχισε αμέσως να της εξηγεί με λεπτομέρειες το κατόρθωμά του, η Ιρίνα τον άφησε να κοκορευεται χωρίς να τον διακόψει, άραγε μέχρι που θα το πάει, μονολόγησε, μόλις την έπιασε το νευρικό τρέμουλο στα χέρια δεν άντεξε.

- Πως μπορούμε να επικοινωνήσουμε με τον Αϊντίν, ρώτησε προσπαθώντας να καλύψει κάθε ίχνος ειρωνείας στη φωνή της. Ξαναρώτησε αν μπορώ να του γράψω στη φυλακή;

- Τηλεφώνησα στην Επιτροπή αλληλεγγύης μα μου δώσανε πάλι αρνητική απάντηση. Είπαν όμως ότι ...

- Είπαν τι; Μήπως πως έπεσε η στρατιωτική κυβέρνηση στη χώρα του και δόθηκε αμνηστία σε όλους τους πολιτικούς κρατούμενους; Πως ο Αϊντίν είναι ελεύθερος! Κι εσύ...

Το παράθυρο άνοιγε με μανιβέλα, μα ο μηχανισμός είχε χαλάσει και το τζάμι κατέβαινε αργά αργά τρίζοντας, ο ήχος διαπεραστικός σαν βάρκα που σύρεται πάνω στην άμμο, το κουπέ δεύτερης θέσης της διεθνούς αμαξοστοιχίας θύμιζε σκηνικό ασπρόμαυρης ταινίας, μόνη παρηγοριά της ο αέρας που έφτανε απ' έξω ευωδιαστός, μύρισε θυμάρι, δίπλα της ένα ηλικιωμένο ζευγάρι, η γυναίκα δεν είχε πάψει στιγμή να μουρμουρίζει για τις άθλιες συνθήκες του ταξιδιού και για τα πανάρχαια βαγόνια, υπομονή, όπου να ναι φτάνουμε στα σύνορα, την παρηγόρησε ο άνδρας της.

Όταν πιάνεις πάτο δεν καταδέχεσαι μικρότητες, δεν κάνεις τα στραβά μάτια, προσπαθείς να κρατηθείς από τα μικρά, τα καθημερινά, αυτά που σε κρατούν στη ζωή, όχι αυτό δεν ήταν αγαθοςύνη, δεν έφταιγε η ευκολοπιστία της, θα μπορούσε να την πάθει οποιαδήποτε, δεν έφταιγε η χώρα της γι αυτό, η πρώτη της σκέψη να μετακομίσει, να νοικιάσει μια γκαρσονιέρα και να συνδεθεί με τους κύκλους των συμπατριωτών της, μα στη στιγμή την αναίρεσε, η λύση και πάλι δεν θα μπορούσε να είναι άλλη από το ταξίδι.

- Κύριοι τα διαβατήριά σας.

Η άχρωμη φωνή έκανε την Ιρίνα να αναριγίσει, έβγαλε το διαβατήριό με χέρι σταθερό, ευτυχώς δεν την έπιασε το τρέμουλο, ο αστυνομικός ξεφυλλίζοντας αργά αργά τα φύλλα του κάρφωσε καχύποπτα τα μάτια του πάνω της, κάτι πήγε να ξεστομίσει μα το μετάνιωσε, η Ιρίνα δεν γύρισε να τον κοιτάξει, έκανε πως παρατηρούσε αδιάφορη το τοπίο, πανύψηλες λευκές παραταγμένες στη σειρά σαν

λαμπάδες περιτριγυρίζονταν από άτακτα φυτρωμένους κοντόχοντρος θάμνους και πουρνάρια, όταν της επέστρεψε το διαβατήριο τον ευχαρίστησε μ' ένα νεύμα της κεφαλής, ο τελωνιακός χαμογέλασε πονηρά, το νεύμα της ήταν συνήθειο των ανθρώπων του βορρά, στη δύση το γνέψιμο αυτό είχε αντίθετο νόημα, το ταξίδι της πια δεν είχε επιστροφή.

Την ίδια ώρα ο Νίκος κρατούσε στα χέρια του μια σχισμένη σελίδα τετραδίου:

«Από τους δύο δρόμους, διάλεξα τον πιο απάτητο.
Ιρίνα ».